

גיליון 3

יהסיסיסה

הורים וילדים

לומדים על

תחילתו של רבי אליעזר

מעשה ברי אליעזר שהיו אחיו חורשים במישור והוא חורש בהר. ונפלה פרתו ונשברה, אמר: למובתי נשברה פרתי. ברח והלך לו אצל רבן יוחנן בן זכאי. והיה אובל קוזזות (גושים) אדמה עד שעשה פיו ריח רע. הלכו ואמרו לרבן יוחנן בן זכאי: ריח פיו של רבי אליעזר קשה. אמר להם: כשם שהבאיש ריח פיו על התורה כך יהיה ריחו הולך מסוף העולם ועד סופו.

רבי אליעזר בן הורקנוס

תנא דזור השני, ידוע בכינוי רבי אליעזר הגדול. היה ידוע באורו המופלג - צור סיד שאינו פאבד טיפה (ואת פי כ"ח) פגדוי תלמידיו של רבן יוחנן בן זכאי רב הגדול של ר' עקיבא. בדרכה התלמודית המפורסמת יתנוורו של עכנאי חלק על חכמים, התקש ולא קיבל את דעת הרוב. נתנובה נידוהו חכמים ונשאר בנידויו עד יום פותו.

מדוע בורת רבי אליעזר?

לאחר ימים עלה אביו לנדותו מנכסיו. מצאו יושב ודורש וגדולי המדינה יושבין לפניו: בן צצית הכסת, נקודימון בן גוריון, בן כלבה שבוע, והיה דורש אמר לו אביו: בני לא עליתי לכן אלא לנדותך מנכסי, עכשיו הרי כל נכסי נתונים לך במתנה, אמר: הרי הן עלי חרב, אלא שזה בהם לאחיי.

- בן צצית הכסת
- נקודימון בן גוריון
- בן כלבה שבוע
- דעויות שנחשבו לעשירי התקופה, פעין יוטשילדיס של יעניו

הילדים

גובראן ח'ליל גובראן

ילדים אינם ילדים כי אם פרי אגוועי החיים אל עצמם: באים המה דרככם אך לא מכם. חיים עמכם אך אינם שיכים לכם. תנו לילדכם את אהבתכם אך לא את מחשבותיכם, כי להם האגיהם. גופם ישכון בבתיכם, אך לא נשמתם כי נשמתם מסתופפת ביום המחר - עם לא תוכלו לבוא אף בחלומותיכם. אפשר לכם לחפץ להיות כמותם, אך אל לכם לעשותם כמותכם, כי החיים פניהם קדימה לא אתו, והם לא יתפקו על האתמול. אתם הקטת ממנה כחצי חיים, ילדים שלוחים: הקטת מבחין בטובל על-פני נתיב הנצח, ברצותו כופף קשתכם למען חיצו הנורים למרחקים - התרצו לידיו המותמות קשתכם, כי אוהב הוא את החצים במעופם. גם את הקטנות הנלונות לידו.

מהם החס'ים בתוך משפת הורקנוס בתחילה ובסוף הסיפור?

"...באחת השיחות מצא לנכון לומר לי אבי - ובכמה טאקט וחכמה עשה זאת! - שכאשר אשוב הביתה ואטול לידי את המשק, אין בדעתו להתערב כלל בהנהלתו. 'אתה תהיה המנהל' אמר לי, והוסיף: 'אשמח לעזור לך בכל אשר תבקש'. דומני, כי כרסמו בלבו חששות שמא אישיותו החזקה, הדומיננטית, לעתים כבדת היד, היא שגרמה לבניו שיעזבו את כפר תבור; שצלו הגדול הוא שהבריחם למרחקים כדי לפתח את מלוא אישיותם. איני סבור שזאת הייתה הסיבה לעזיבת אחי אבל זו בלי ספק, הייתה סיבת זהירותו בהתנהגותו כלפיי. הוא עשה כל שלא ידו כדי להחזיקני בביתו ועל אדמתו, אשר ארש לו בייסורים כה רבים ואשר עבד בכל מאודו ובכל כח אהבתו הגדולה אליה. והנה היה עלי לבוא ולומר לו, שגם חלומי זה האחרון, אינו אלא חלום וכי הצעיר שבאפרוחיו עומד אף הוא לנטוש את קנו; שלא זו שלא יהיה כפי שקיווה, שבט של פייקוביציים על אדמת אום גיבל. אלא שספק גדול הוא אם בכלל יישאר איזה פייקוביץ' על אדמתו של מייסד השושלת, שנתפרקה בטרם הייתה לשישלת. ואני אהבתי את אדמתו של פייקוביץ', את כפר הולדתי, את השדות והנופים שהייתי קשור אליהם בעבותות עזים וחוקים כל כך; ואהבתי את אבי, הערצתי את אישיותו הסלעית והרגישה ועל כן קשה היה לי, עד כאב ממש, להתייצב בפניו ולהכאיב לו. ידעתי כי אין מנוס, שיהיה עלי לעשות זאת, משום שהכרתי ושאיתי להימנות עם מייסדיו של קיבוץ חדש וצעיר היו נחוצות וחד משמעיות אף הן. מטולטל בין אהבתי אליו להכרתי, בין חובותי כלפיו לשאיפתי, מצאתי עצמי נתון בחיבובי נפש מייסרים ומכאיבים ביותר. הגיעה השעה לבשר לו את הבשורה המרה. ביום שלא נועד לביקורי בית חבשתי את סוסתי ודהרתי לעבר התבור".

יגאל אלון, "בית אבי"
אל תשמע בני, אל מוסר אב ולתורת אם אל אזון תט. כי מוסר אב הוא: "קו לקו..." ותורת אם לאט לאט... וסופת אביב דוברת כן: הקטיבה, איש לטיר הבן!
לטיר הבן ולטיר הנין. הבא מבעד ערפל עב? ודורס לך טביל, וסורה מן הדרך, הלך בה האב. כי למה תמטא אל הדור. דור עתיק רחוק מוצף אור!
בלילה קר, בליל אדר. ביסון האם, ביסון האב. התשמע אין הרוח שר. את שיר הבן, שיר גיל וקרוב, בלילה קר, בליל אדר. הקטיבה אין האביב שר.

דוד שמעוני

שמע בני מוסר אביך ואל תפוש תורת אמה: כי לזית חן הם לראשה וענקים לגרנתה:

חזור על עקבי

אבי היה אלהים ולא ידע. הוא נתן לי את עשרת הדברות לא ברעם ולא בזעם, לא באש ולא בענן אלא ברכות ובאהבה, והוסיף ליטופים והוסיף מילים טובות, והוסיף "אנא" והוסיף "בבקשה". וזימר זכור ושומר בניגון אחד והתחנן ובכה בשקט בין דבר לדבר, לא תשא את שם אלוהיך לשוא, לא תשא, לשוא, אנא, אל תענה בריעך עד שקר. וחיבק אותי חזק ולחש באזני, לא תגנוב, לא תנאף, לא תרצח. ושם את כפות ידיו הפתוחות על ראשי בברכת יום כיפור. כבד, אהב, למען יאריכון ימך על פני האדמה. וקול אבי לבן כמו שער ראשו. אחר-כך הפנה את פניו אלי בפעם האחרונה כמו ביום שבו מת בזרועותי ואמר: אני רוצה להוסיף

עקביא בן מהללאל העיד ארבעה דברים אָמרו לו, עקביא, חזור בך בארבעה דברים שהיית אומר

ונעשה אב בית דין לישראל. אָמר להן, מוטב לי להקרא שומה כל ימי, ולא לעשות שעה אחת רשע לפני המקום, שלא יהיו אומרים, בשביל שָׁרְרָה חזר בו.....

בשעת מיתתו אָמר לבנו, בני, חזור בך בארבעה דברים שהיית אומר.

אָמר לו, וְלִמָּה לא חזרת בך. אָמר לו, אָני שָׁמַעְתִּי מפי המְרִבִּים, והם שָׁמְעוּ מפי המְרִבִּים.

אָני עֲמַדְתִּי בְשִׁמּוּעְתִּי, והם עָמְדוּ בְשִׁמּוּעְתָן. אָבל אֶתְּךָ שָׁמַעְתָּ מפי הַיְחִיד, ומפי המְרִבִּין.

מוטב לְהִנִּיחַ דְבָרֵי הַיְחִיד, וְלֶאֱחֹז בְּדְבָרֵי הַמְרִבִּין. אָמר לו, אָבֵא, פְּקוּד עָלֵי לְחַבְרִיק.

אָמר לו, אָני מְפָקִיד. אָמר לו, שָׁמָּה עוֹלָה מִצְאָתְךָ בִּי.

אָמר לו, לֹא. מַעֲשֵׂיךָ יִקְרְבוּךָ וּמַעֲשֵׂיךָ יִרְחֲקוּךָ: [משנה מסכת עדיות פרק ה']

במה מצפה עקביא בן מהללאל מבנו שיסתנה

ובמה מצפה שלא יסתנה?

שווה ציטוט

האב חייב בבנו למולו, ולפדותו, וללמדו תורה, ולהשיאו אשה, וללמדו אומנות; ויש אומרים: אף להשיטו במים; רבי יהודה אומר: כל שאינו מלמד את בנו אומנות – מלמדו ליסטות.

[תלמוד בבלי מסכת קידושין דף כט עמוד א]

אמר רב יצחק: באושא התקיננו, שיהא אדם מתגלגל עם בנו עד שתיים עשרה שנה, מכאן ואילך יורד עמו לחייו.

[תלמוד בבלי מסכת כתובות דף ג עמוד א]

המגדל נקרא אב ולא המוליד

[שמות רבה מ"ו ה']

"...בן שהיה רוכב על כתף של אביו והיה רואה דבר של חפץ ואומר לו: "קח לי". והוא לוקח לו פעם ראשונה, שניה ושלישית. רואה (הבן) אדם אחר, אמר ליה: "ראית אביו?" אמר לו אביו: "אתה רכוב על כתפי וכל מה שתבקש אני לוקח לך ואת (אתה) אומר ראית אבי...."

[מדרש תנחומא פרשת יתרו סימן ג]

בעקבות האב

כשקיבל רבי נח את ההנהגה במקום אביו רבי מרדכי, ראו תלמידיו שהוא נוהג בכמה דברים שלא כאביו, ושאלוהו על כך. "אני נוהג" השיב, "ממש כאבי. מה הוא לא חיקה אחרים, אף אני כך."

אור הגנוז/ מרטין בובר

מקורות לא אכזב

"דור מחדש ויוצר איננו זורק אל גל האשפה את ירושת הדורות. הוא בוחן ובודק, מרחיק ומקרב. יש שהוא נאחז במסורת קיימת ומוסיף עליה.

יש שהוא יורד גלי גרוטאות, חושף נשכחות, ממרק אותן מחלודתן, מחזיר לתחיה מסורת קדומה, שיש בה כדי להזין את נפש הדור המחדש." ברל כצנלסון

ילדי איננו ילד עוד

יום בא בח"י ההורה, בו הוא מכיר לפתע; "ילדי איננו ילד עוד". זהו מעמד יחיד ומיוחד של התעלות ופחד. של השמחה לראות את הצאצא – עול ימים, ושל דאגה; לא נוכל עוד לשמור עליו מפני סערה. לא נוכל עוד להקים חיץ בינו ובין העולם, להגן עליו מפני סכנות החיים. מכאן ואילך הוא חייב לעמוד בפני אתגרים בלתי נמנעים לבדו, מבלי שאנחנו נלווה אותו. זהו מעמד של סתירות. כהואים אנו זקוקים להיות נזקקים, כבני עשרה הם זקוקים לא להיזקק לנו.

סתירה זו היא אמיתית וממשית. אנו מתנסים בה יום יום, כאשר אנו עוזרים – לאלה שאותם אנו אוהבים – להיות בלתי תלויים עוד בנו.

חיים גינות – בין הורים לבני העשרה

אל תסבירו לי אם לא שאלתי. אל תקראו לי באמצע משחק, ביחוד אם רק התחלתי דברים שאני לא אוהב- אל תכריחו אותי לאכול. וכשאני רוצה לעזור אל תגידו: "זה אתה לא יכול!" אל תצעקו עלי לפני כולם; ואל תקחו אותי לאנשים שאין לי מה לעשות אצלם.

גם הילד הזה הוא אני / יהודה אטלס

ציטוטים נבחרים על הורים וילדים

ילדים יונקים את אמם שהם קטנים ואת אביהם כשהם גדולים (אשר ברש)

מרביתנו גדלים ונעשים אותו סוג של אנשים שאמהותינו הזהירו אותנו מפניו (ברנדן ביהן)

כבד את בניך ואת בנותיך למען לא יקצרון את ימך (שמעון צבר)

ילדים קטנים צרות קטנות ילדים גדולים צרות גדולות. (פתגם אידי)

אל תבזבזו זמנו של אדם בשיחה על חכמתם של ילדיך.

הוא רוצה לדבר אתך על חכמתם של ילדיו (אדגר ווטסון האו)

[מתוך ספר הציטוטים הגדול מאת אדיר כהן]

בד'תותא

מה אנחנו ההורים לא עושים למענם?

לא ישנים לילות שלמים, לרוע קט אותם לא מזניחים, לומדים בביה"ס להורים על שם אדלר ומתמחים בשיטת אלכסנדר, מסייעים אותם לכל מקום, ועוטים אותם באהבה וחום.

קונים, נותנים, מקשיבים, מסבירים, את הידיים אף פעם לא מרימים..... ובסוף הם יוצאים בדיוק כמונו.

לאחר מסיבת בר המצווה ניגש האב לבנו ואמר לו: "בן הגיע הזמן שנדבר קצת על כמה עובדות חיים". השיב הבן לאביו: "בסדר אבא, מה אתה רוצה לדעת?"

כשהייתי בן ארבע-עשרה היה אבי כה בור עד שלא יכולתי לשאת את נוכחותו סביבי, אבל כשמלאו לי עשרים ואחת, הייתי נדהם לראות עד כמה למד הזקן בשבע שנים.

(מארק טווין)